

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

“ 04 ” 09 2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.2.1 ПП Вступ до спеціальності

напряму підготовки 6.010102 «Початкова освіта»
Педагогічний інститут

Вступ до спеціальності: роб. навч. прогр. [для студ. напр. підгот. 6.010102 «Початкова освіта»] / уклад. А.І. Мовчун, І.Г. Сухопара. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. – 34 с.

Розробники:

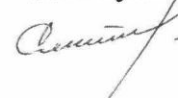
Сухопара Ірина Геннадіївна, старший викладач кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Мовчун Антоніна Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін

Протокол № 1 від 03 вересня 2014 року

Завідувач кафедри початкової освіти та
методик гуманітарних дисциплін

 С.М. Мартиненко

Заступник директора
з науково-методичної та навчальної роботи
М.А. Машовець

Тодоско зберено з РНІТ
Структура жито

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни.	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	8
III. Програма	9
<i>Змістовий модуль I. Основи самоорганізації навчальної діяльності студента у ВНЗ . . .</i>	<i>9</i>
<i>Змістовий модуль II. Особливості професійної діяльності вчителя</i>	
<i>початкових класів. . . . .</i>	<i>11</i>
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Вступ до спеціальності»	13
V. Плани семінарських та практичних занять.	14
VI. Завдання для самостійної роботи.	19
Карта самостійної роботи студента.	19
VII. Індивідуальна науково-дослідна робота (навчальний проект)	21
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.	24
IX. Методи навчання.	28
X. Методичне забезпечення курсу	28
XI. Рекомендована література	
Основна.	29
Додаткова.	29

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Вступ до спеціальності» є нормативним документом КУ імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для напряму підготовки 6.010102 «Початкова освіта».

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Вступ до спеціальності», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Курс «Вступ до спеціальності», що вивчається у першому семестрі, відкриває весь цикл психолого-педагогічного дисциплін і буде сприяти адаптації студентів до умов навчання у вищому педагогічному закладі освіти, свідомому і активному їх включенню до самостійної навчальної, наукової, громадської діяльності; пробуджувати інтерес студентів до педагогічної теорії та практики, формувати установку на оволодіння професійними знаннями, необхідними для педагогічної діяльності.

Мета курсу – формування у студентів потреб професійного розвитку, що може бути реалізовано за умови розуміння особливостей майбутньої професії та самоорганізації педагогічної діяльності.

Завдання курсу:

- допомагати студентам адаптуватися до навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах освіти;
- засвоїти зміст педагогічної діяльності, її суспільне значення, а також сприяти здобуттю знань, виробленню вмінь і навичок для успішної самореалізації у майбутній професійній діяльності;
- ознайомити із змістом та основними формами, методами, засобами навчання і виховання у вищому педагогічному закладі освіти;

- дати загальне уявлення про структуру, зміст, специфіку майбутньої педагогічної професії;
- дати уявлення про раціональні форми і методи самостійної роботи студентів з оволодіння спеціальністю;
- сприяти формуванню особистості майбутнього педагога, розвитку його індивідуальності.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на **засвоєнні знань** із таких питань: педагогічна діяльність, педагогічна культура, функції вчителя, вимоги до його особистості, основи самоорганізації студента у вищому педагогічному навчальному закладі.

Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання навчально-дослідницьких завдань, зокрема реферативних досліджень з актуальних проблем майбутньої професійної діяльності.

Під час семінарських та практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти **набувають уміння та навички.**

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати й розуміти:

- історію заснування і розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка, структура, візія, місія, цінності та символіка;
- життєвий і творчий шлях Бориса Грінченка;
- особливості кредитно-модульної системи організації навчального процесу;
- форми навчання у вищому педагогічному навчальному закладі;
- роль самовиховання у становленні особистості вчителя початкових класів;
- завдання загальноосвітнього навчального закладу освіти;
- сутність педагогічної діяльності, її структуру, психолого-педагогічні основи;

- сутність, складові компоненти та рівні педагогічної культури вчителя.

Вміти:

- складати програму професійного самовдосконалення;
- виявляти власні педагогічні здібності;
- брати участь в обговоренні та розв'язанні педагогічних ситуацій та задач.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 72 години, із них 16 год. – лекції, 6 год. – семінарські заняття, 6 год. – практичні заняття, 4 год. – індивідуальна робота, 36 год. – самостійна робота, 4 год. – мкр.

Вивчення студентами навчальної дисципліни "Вступ до спеціальності" завершується складанням заліку.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес адаптації студентів першого курсу до навчання у вищому педагогічному навчальному закладі, формування потреб професійного розвитку майбутнього педагога.

Курс:	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>2 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>72 години</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 години</i></p>	<p>Шифр та назва напрямку <i>0101 " Педагогічна освіта "</i></p> <p>Шифр та назва спеціальності: <i>6.010100 Початкове навчання</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>"бакалавр"</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: <i>1.</i></p> <p>Семестр: <i>1.</i></p> <p>Аудиторні заняття: <i>36 годин,</i> з них: Лекції (теоретична підготовка): <i>16 годин</i></p> <p>Семінарські заняття: <i>6 годин</i></p> <p>Практичні заняття: <i>6 годин</i></p> <p>Індивідуальна робота: <i>4 годин</i></p> <p>Модульний контроль: <i>4 години</i></p> <p>Самостійна робота: <i>36 години</i></p> <p>Вид контролю: <i>залік</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I. ОСНОВИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА У ВНЗ									
1.	Система організації навчального процесу у ВНЗ			4		2	2	8	
2.	Самоорганізація студента як базова умова успішного навчання			4	2	2	2	8	
<i>Разом</i>		36		8	2	6	2	16	2
Змістовий модуль II. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ									
3.	Педагогічна діяльність і вимоги до особистості вчителя початкових класів			4	2	2	2	8	
4.	Педагогічна культура вчителя початкових класів			4	2		2	8	
<i>Разом</i>		36		8	4	2	2	16	2
<i>Разом за навчальним планом</i>		72		16	16	2	4	36	4

III. ПРОГРАМА ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I ОСНОВИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА У ВНЗ

Лекція 1.1. ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ І РОЗВИТКУ КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Етапи становлення ідеї університету: виникнення перших шкіл у древній Шумері, Індії та Китаї, діяльність давньогрецьких мислителів, Піфагорійський Союз, перша філософська школа в Афінах, Академія Платона, Лікей Аристотеля, Мусейон Птоломея. Походження терміна «університет».

Заснування першого європейського університету у м. Болонья (1088 р.). Виникнення Кембриджського та Оксфордського університетів у Англії в XII – XIII ст..

Заснування університетів на теренах України.

Витоки та шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка. Герб та прапор Університету. Гімн Університету. Візія, місія та цінності Київського університету імені Бориса Грінченка. Структурні підрозділи Київського університету імені Бориса Грінченка.

Ім'я Бориса Грінченка в назві Університету. Життєвий і творчий шлях Бориса Грінченка.

Основні поняття теми: ідея університету, Болонський університет, Київський університет імені Бориса Грінченка, герб, прапор та гімн Університету, візія, місія та цінності, структурні підрозділи Університету, життєвий і творчий шлях Бориса Грінченка.

Лекція 1.2. ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (2 год.)

Анатомо-фізіологічні та психічні особливості студентів. Соціально-психологічна характеристика студентства. Дидактичні, соціально-психологічні та професійні труднощі студентів першого курсу.

Соціальний статус студента вищого навчального закладу. Характеристика студентів першого курсу за характером педагогічної спрямованості.

Нормативна законодавча база про права та обов'язки студентів. Права та обов'язки студентів-грінченківців. Кодекс студента Університету.

Студентська діяльність, її мета, особливості організації, засоби оптимізації. Студентська група як різновид соціально організованої групи людей. Етапи становлення студентської групи, особливості поведінки її членів.

Основні поняття теми: студент, вікові особливості студентів, студентство, соціальний статус студента, права та обов'язки студента, студентська діяльність, студентська академічна група.

Семінарське заняття 1.3. Організація навчального процесу за кредитно-модульною системою.

Лекція 2.1. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТА У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ (2 год.)

Навчальна діяльність студента як комунікативний процес. Мовленнєва діяльність, її види: аудіювання, говоріння, читання, письмо. Методи і прийоми роботи з інформацією. Слухання та його роль у комунікації. Види аудіювання: глобальне, докладне, критичне.

Усне мовлення, його види та форми. Способи взаємодії між учасниками спілкування: монолог, діалог, полілог. Формування навичок слухання (аудіювання), читання, конспектування та вмінь робити інші тематичні виписки. Форми й види усного та писемного мовлення. Спілкування з аудиторією під час публічних виступів. Особливості підготовки, структури, оформлення доповіді, виступу, дискусії, диспуту. Читання, його роль у навчальній діяльності студентів. Види читання. Види опрацювання літературних джерел: виписки, план, тези, конспект. Письмові творчі роботи. Загальні вимоги щодо змісту, структури, оформлення есе, реферату.

Вимоги щодо оформлення списку літературних джерел.

Основні поняття теми: комунікація, аудіювання, говоріння, читання, письмо, усне та писемне мовлення, монолог, діалог, полілог, доповідь, виписки, план, тези, конспект, есе, реферат, список літературних джерел.

Практичне заняття 2.2. Організація роботи студента в інформаційному середовищі Університету.

Лекція 2.3. РОЛЬ КОМАНДИ В ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТА (2 год.)

Командна взаємодія як потужний навчальний і творчий потенціал. Студентська академічна група, її структура. Правила ефективної взаємодії в групі. Шляхи формування успішної команди та забезпечення її ефективної діяльності.

Основні поняття теми: команда, командна взаємодія, студентська академічна група, групове рішення, проектне завдання, лідер.

Семінарське заняття 2.4. Саморозвиток і самовдосконалення студентів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Лекція 3.1. СУТНІСТЬ І ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ (2 год.)

Виникнення і становлення педагогічної діяльності. Непрофесійна педагогічна діяльність. Педагогічна діяльність як професія. Педагог, спектр педагогічної професії.

Основні компоненти професійно-педагогічної діяльності: мета, суб'єкт, об'єкт, результат діяльності. Особливості педагогічної діяльності. Види професійної педагогічної діяльності – викладання, виховання, класне керівництво, позашкільна, методична, науково-дослідна, організаторська, управлінська робота, професійне самовдосконалення. Основні функції педагогічної професії.

Творчий характер педагогічної діяльності. Сучасні вимоги до педагогічної діяльності.

Основні поняття теми: педагогічна діяльність, непрофесійна та професійна педагогічна діяльність, педагог, вчитель.

Лекція 3.2. ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ЗАКЛАД ЯК ОСНОВНЕ МІСЦЕ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ (2 год.)

Загальноосвітній навчальний заклад як основне місце професійної діяльності вчителя. Основні нормативно-правові документи, які визначають завдання, зміст та організацію навчально-виховного процесу в загальноосвітніх закладах. Завдання загальноосвітніх навчальних закладів. Професійні права та обов'язки педагогів. Права та обов'язки учнів.

Школа першого ступеня – початкова ланка загальної середньої освіти України та її роль у національному відродженні.

Особливості роботи вчителя початкових класів з молодшими школярами. Основні функції вчителя початкових класів, вихователя групи продовженого дня, заступника з навчально-виховної роботи, директора загальноосвітнього навчального закладу.

Можливості професійного росту педагога в системі освіти.

Професійна компетентність, педагогічна майстерність і шляхи оволодіння нею.

Основні поняття теми: загальна середня освіта, загальноосвітній навчальний заклад.

Семінарське заняття 3.2. Соціальна роль вчителя початкових класів, його функції.

Практичне заняття 3.4. Вимоги до особистості вчителя початкових класів.

Лекція 4. 1. ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА ВЧИТЕЛЯ (2 год.)

Соціальна значущість педагогічної культури. Педагогічна культура як частина загальнолюдської культури.

Гуманістичний тип педагогічної культури, її цінності. Основні характеристики особистісно-орієнтованої педагогічної культури.

Основні складові педагогічної культури: гуманістична педагогічна позиція та особистісні якості, професійні знання та культура, педагогічне мислення, професійні вміння та творчий характер педагогічної діяльності, саморегуляція особистості.

Рівні педагогічної культури – високий, середній, низький, їх характеристика.

Професіограма майбутнього вчителя. Професіограма вчителя початкової школи. Функції, педагогічна діагностика, конкурентноспроможність.

Основні поняття теми: культура, педагогічна культура, складові педагогічної культури, рівні педагогічної культури.

Лекція 4. 2. ПЕДАГОГІЧНА ЕТИКА І ТАКТ ВЧИТЕЛЯ (2 год.)

Педагогічна етика вчителя.

Поняття педагогічного такту. Погляди педагогів на педагогічний такт. Сутність педагогічного такту та його основні ознаки. Поради щодо оволодіння педагогічним тактом молодому вчителю.

Основні поняття теми: педагогічна етика, педагогічний такт.

Практичне заняття 4.3. Імідж сучасного вчителя.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Вступ до спеціальності»

Разом: 72 год., лекції –10 год., семінарські заняття – 2 год., практичні заняття – 16 год., індивідуальна робота – 8 год., самостійна робота – 32 год., підсумковий контроль – 4 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV
Модулі	Змістовий модуль I							Змістовий модуль II						
Назва модуля	Основи самоорганізації навчальної діяльності студентів у ВНЗ							Особливості професійної діяльності вчителя початкових класів						
Кількість балів за модуль	48 балів							48 балів						
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Дати														
Теми лекцій	Історія розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка		Роль команди в організації навчання студента	Організація навчального процесу у ВНЗ		Роль команди в організації навчання студента		Сутність і особливості педагогічної діяльності	Загальноосвітній навчальний заклад			Основи педагогічної культури вчителя	Педагогічна етика і такт вчителя	
Теми семінарських занять		Організація навчального процесу за кредитно-модульною системою					Саморозвиток і самовдосконалення студентів			Соціальна роль вчителя, його функції				
Теми практичних занять					Організація роботи студента в інформаційному середовищі						Вимоги до особистості вчителя			Імідж сучасного вчителя початкових класів
Самостійна робота	Табл. 6.1	Табл. 6.1	Табл. 6.1	Табл. 6.1	Табл. 6.1	Табл. 6.1	Табл. 6.1	Табл. 6.1	Табл. 6.1	Табл. 6.1	Табл. 6.1	Табл. 6.1	Табл. 6.1	Табл. 6.1
ІНДЗ	30 балів													
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)							Модульна контрольна робота 2 (25 балів)						
Підсумковий контроль	176 балів													

У. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль І

ОСНОВИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА У ВНЗ

Семінарське заняття 1.3.

Організація навчального процесу за кредитно-модульною системою (2 год.)

План заняття

1. Сутність і особливості Болонського процесу.
2. Європейська кредитно-трансферна та акумулююча система (ECTS).
3. Кредитно-модульна система організації навчального процесу.
4. Нормативні документи, які визначають організацію навчального процесу – навчальний план, навчальна програма, розклад навчальних занять.
5. Форми організації навчального процесу у ВНЗ.
6. Особливості підготовки до різних видів занять студентами.
7. Модульно-рейтингова система оцінювання знань.
8. Контроль успішності в Університеті.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» : станом на 1 лип. 2014 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> – Назва з екрану.
2. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії: навч. посіб. для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М. М. Фіцула. – 2-е вид. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 136 с.
3. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / М. М. Фіцула. – К. : «Академвидав», 2006. – 352 с.
4. Я – студент : навч. посіб. / [Огнев'юк В.О., Жильцов О.Б., Караман С.О. та ін. ; за заг. ред. Огнев'юка В.О.]. – 4-те вид., зі змінами. – К. : Київ. унт ім. Б. Грінченка, 2014. - 278 с. Режим доступу : http://elibrary.kubg.edu.ua/3852/1/V_O_%20Ogneviuk%20_O_B_%20Zhylytsov_S_O_Karaman_KUBG.pdf – Назва з екрану

Практичне заняття 2.2

Організація роботи студента в інформаційному середовищі Університету

План заняття

1. Робота з інформаційними ресурсами у мережі Інтернет.
2. Загальна інформація про мережу Інтернет.
3. Пошук наукової та спеціальної інформації.
4. Пошукові системи.
5. Портал Університету.

Рекомендована література

1. Гусев В.С. Поиск в Internet. Самоучитель / В. С. Гусев. – М. : Издательский дом «Вильямс», 2006. – 336 с.
2. Работа в сети Internet .– 2-е изд. , доп. и переработ. / С. В. Глушаков, Д. В. Ломотько, А. С. Сурядный. – Х . : Фолио, 2005. – 390 с.
3. Тарнавський Ю. А. Практикум з Internet-технологій : метод вказівки до виконання лаб. робіт / Ю. А. Тарнавський . – К. : МАУП, 2004. – 136 с.
4. Я в інформаційному середовищі [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://wiki.kubg.edu.ua/> – Назва з екрану.
5. Я – студент : навч. посіб. / [Огнев'юк В.О., Жильцов О.Б., Караман С.О. та ін. ; за заг. ред. Огнев'юка В.О.]. – 4-те вид., зі змінами. – К. : Київ. унт ім. Б. Грінченка, 2014. - 278 с.Режим доступу : http://elibrary.kubg.edu.ua/3852/1/V_O_%20Ogneviuk%20O_B_%20Zhylytsov_S_O_Karaman_KUBG.pdf – Назва з екрану

Семінарське заняття 2.4

Саморозвиток і самовдосконалення студентів

План заняття

1. Професійне становлення особистості вчителя.
2. Модель професіонала.
3. Особистісне та професійне самовизначення.
4. Процес самопізнання.
5. Саморозвиток, його принципи та правила.
6. Шляхи досягнення успіху.
7. Самостійна робота студента вищого педагогічного закладу освіти, її

роль та професійному зростанні.

8. Форми самостійної роботи студента ВНЗ.

Рекомендована література

1. Закон України «Про вищу освіту» : станом на 1 лип. 2014 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> – Назва з екрану.
2. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи: Навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури. – К. : Кондор, 2008. - 256 с.
3. Кудіна В. В., Соловей М. І., Спіцин Є. С. Педагогіка вищої школи. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К. : Ленвіт, 2007. . – 288 с.
4. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / М. М. Фіцула – К. : «Академвидав», 2006. – 352 с.
5. Я – студент : навч. посіб. / [Огнев'юк В.О., Жильцов О.Б., Караман С.О. та ін. ; за заг. ред. Огнев'юка В.О.]. – 4-те вид., зі змінами. – К. : Київ. унт ім. Б. Грінченка, 2014. - 278 с.Режим доступу : http://elibrary.kubg.edu.ua/3852/1/V_O_%20Ogneviuk%20O_B_%20Zhylytsov_S_O_Karaman_KUBG.pdf – Назва з екрану

Змістовий модуль II

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Семінарське заняття 3.3

Соціальна роль вчителя, його функції

План заняття

1. Соціальна роль вчителя початкових класів.
2. Професіограма вчителя початкових класів.
3. Функції вчителя початкових класів.
4. Обов'язки вчителя початкових класів.
5. Особливості роботи вчителя початкових класів.

Література

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. / С. Гончаренко – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
2. Мазоха Д. С. На шляху до педагогічної майстерності (Вступ до спеціальності); Навчальний посібник. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 168 с.
3. Педагогічна майстерність: підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін. за ред. І.А. Зязюна. - 2-ге вид., доп.і переробл. – К. : Вища школа, 2004. – 422 с.
4. Сухомлинський В. О. Сто порад учителеві. – К. : Радянська школа. -1988.–304с.
5. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. / М. М. Фіцула – 2-е вид. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. – 136 с.

Практичне заняття 3.4

Вимоги до особистості вчителя початкових класів

План заняття

1. Вимоги до знань вчителя.
2. Професійні вміння вчителя.
3. Професійні здібності вчителя.
4. Професійно значущі якості вчителя.
5. Компетентність вчителя початкових класів.

Література

- 1 Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
2. Мазоха Д. С. На шляху до педагогічної майстерності (Вступ до спеціальності); Навчальний посібник. – Київ : Центр навчальної літератури. - 2005. – 168 с.
3. Педагогічна майстерність: підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін. за ред. І.А. Зязюна. - 2-ге вид., доп.і переробл. – К. : Вища школа. - 2004. – 422 с.
4. Сухомлинський В. О. Сто порад учителеві. – К. : Радянська школа. -1988.–304с.
5. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М. М . Фіцула– 2-е вид. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан. - 2003. – 136 с.

Практичне заняття 4.3

Імідж сучасного вчителя початкових класів (2 год.)

План заняття

1. Сутність поняття імідж педагога.
2. Структура іміджа професіонала (зовнішні та внутрішні компоненти).
3. Зовнішні складові іміджа вчителя (міміка, жест, тембр, сила голосу, костюм, манера, постава).
4. Внутрішні складові (індивідуальні та особистісні якості, комунікативність, професійна діяльність і поведінка).
5. Вимоги до зовнішнього вигляду вчителя.

Література

1. Гамезо М. В. Возрастная и педагогическая психология: Учебное пособие для студентов всех специальностей пед.вузов. / М. В. Гамезо, Е. А. Петрова, Л. М. Орлова – М. : Пед.общество России, 2003. – С.441 – 448.
2. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении / В. А. Кан-Калик. – М. : 1987. – 190 с.
3. Карнеги Д. Как завоевывать друзей и оказывать влияние на людей / Дейл Карнеги. – М. : Прогресс, 2010. – 180 с.
4. Чернявская А. П. Педагогическая техника в работе учителя. – М. : Центр «Педагогический поиск», 2001. – 176 с.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I

ОСНОВИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА У ВНЗ

Тема 1. Система організації навчального процесу у ВНЗ – 8 год.

1. Прочитати твори Бориса Грінченка про дітей, школу, вчителів та скласти список із зазначенням дійових осіб, головної думки – 5 балів.
2. Дати коротку характеристику освітньо-кваліфікаційних рівнів здобуття освіти й кваліфікації та наукових ступенів – 5 балів.

Тема 2. Самоорганізація студента як базова умова успішного навчання – 8 год.

1. Скласти список різноманітних інформаційних джерел, які б розкривали

проблеми педагогічної культури, такту, етики, компетентності, майстерності, творчості вчителя початкових класів, розвитку його педагогічних здібностей і якостей, створення власного стиля, іміджу – 5 балів.

2. Скласти власний план професійного розвитку – 5 балів.

Змістовий модуль II

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Тема 3. Педагогічна діяльність і особистість вчителя початкових класів – 8 год.

1. Ознайомитись з працею В. О. Сухомлинського «Сто порад учителю» і занотувати 5 найбільш актуальних сьогодні – 5 балів.
2. Знайти уривок з творів української літератури про вчителя початкових класів, його роль і місце у житті дитини – 5 балів.

Тема 4. Педагогічна культура вчителя початкових класів – 8 год.

1. Опрацювати та проаналізувати філософські, психологічні, педагогічні словники, підручники, довідники, дати визначення поняття «професійна компетентність», представити схематично структуру професійної компетентності – 5 балів.
2. Пригадати та описати проблемну педагогічну ситуацію, свідком якої Ви були, запропонувати своє розв'язання проблеми – 5 балів.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I.			
ОСНОВИ СААМООРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА У ВНЗ			
Тема 1. Система організації навчального процесу у ВНЗ (5 год.)	Індивідуальне заняття	2	I-IV
Тема 2. Саморганізація студента як базова умова успішного навчання (9 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування	2	V-VII
Змістовий модуль II.			
ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ			
Тема 3. Педагогічна діяльність і вимоги до	Індивідуальне заняття	2	VIII-XII

особистості вчителя початкових класів (5 год.)			
Тема 4. Педагогічна культура вчителя початкових класів (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумковий тест	2	XIII-XV

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

(навчальний проект)

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Вступ до спеціальності» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

✓ науково-педагогічне дослідження у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – **30 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1 і 7.2.

Таблиця 7.1

Критерії оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	4 бали
2.	Складання плану реферату	2 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10 балів
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	4 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	6 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	4 бали
	Разом	30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату)

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	26-30	Відмінно
Достатній	21-25	Добре
Середній	16-20	Задовільно
Низький	0-15	Незадовільно

Орієнтовна тематика реферативних досліджень з навчальної дисципліни
«Вступ до спеціальності»

1. Етапи становлення ідеї університету.
2. Болонський університет як перший університет у Європі.
3. Заснування університетів у XII-XIII столітті в Європі.
4. Перші вищі навчальні заклади на теренах України.
5. Історія створення і розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка.
6. Історія Педагогічних курсів у м. Києві.
7. Життєвий і творчий шлях Б. Д. Грінченка.
8. Борис Грінченко як громадський діяч.
9. Внесок Бориса Грінченка в українську літературу.
10. Внесок Бориса Грінченка в педагогічну освіту.
11. Твори Бориса Грінченка для дітей.
12. Образ вчителя в творчості Бориса Грінченка.
13. Болонська Декларація 1999 року і основні цілі Болонського процесу.
14. Мета і ключові особливості Європейської кредитно-трансферної системи накопичення (ECTS).
15. Кредитно-модульна система організації навчання у вищій школі.
16. Анатомо-фізіологічні та психічні особливості студентського віку.
17. Психолого-педагогічна характеристика сучасного студента.
18. Працездатність та умови її збереження.
19. Наукова організація праці студентів.
20. Науково-дослідна робота студентів.
21. Виникнення та становлення педагогічної професії.

22. Особливості педагогічної діяльності.
23. Сучасні вимоги до педагогічної діяльності вчителя початкових класів.
24. Професіограма вчителя початкових класів.
25. Основні функції вчителя початкових класів.
26. Особливості роботи вчителя початкових класів з молодшими школярами.
27. Професійна компетентність вчителя початкових класів.
28. Вимоги до особистості вчителя початкових класів.
29. Особливості дітей молодшого шкільного віку.
30. Педагогічна культура вчителя.
31. Педагогічний такт вчителя початкових класів.
32. Педагогічні якості вчителя початкових класів.
33. Педагогічні здібності вчителя початкових класів.
34. Педагогічні вміння вчителя початкових класів.
35. Педагогічна творчість вчителя початкових класів.
36. Імідж сучасного вчителя початкових класів.
37. Стили педагогічного спілкування.
38. Вимоги до педагогічного спілкування.
39. Зовнішні складові іміджу вчителя.
40. Вимоги до зовнішнього вигляду вчителя.
41. Невербальні засоби впливу вчителя.
42. Педагогічна майстерність вчителя.
43. Прийоми професійного самовиховання.
44. Мета і завдання загальноосвітніх навчальних закладів.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Вступ до спеціальності» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового

оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Лекційні заняття	8
2.	Семінарські заняття	48
3.	Модульні контрольні роботи (1, 2)	50
4.	Самостійна робота	40
5.	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	30
Підсумковий рейтинговий бал		176

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.

➤ **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях (див. п. «Захист творчих проєктів»).

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У табл. 8.4 представлено розподіл балів, що присвоюються студентам упродовж вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності».

Таблиця 8.4

Розподіл балів, що присвоюються студентам

МОДУЛІ				Модульні контрольні роботи		ІНДЗ
Змістовий модуль 1 (семінари, самостійна робота)		Змістовий модуль 2 (семінари, самостійна робота)		ЗМ1	ЗМ2	
T1	T2	T3	T4			
10	10	10	10	25	25	30

Разом: 100 балів

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;

- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Закон України «Про вищу освіту» : станом на 1 лип. 2014 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> – Назва з екрану.
2. Мазоха Д. С. На шляху до педагогічної майстерності (Вступ до спеціальності); Навчальний посібник / Д. С. Мазоха. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 168 с.
3. Сухомлинський В. О. Сто порад учителеві / В. О. Сухомлинський. – К. : Радянська школа, 1988. – 304 с.
4. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / М. М. Фіцула. – К. : «Академвидав», 2006. – 352 с.
5. Я – студент : навч. посіб. / [Огнев'юк В.О., Жильцов О.Б., Караман С.О. та ін. ; за заг. ред. Огнев'юка В.О.]. – 4-те вид., зі змінами. – К. : Київ. унт ім. Б. Грінченка, 2014. - 278 с.Режим доступу : http://elibrary.kubg.edu.ua/3852/1/V_O_%20Ogneviuk%20O_B_%20Zhylytsov_S_O_Karaman_KUBG.pdf – Назва з екрану

Додаткова

1. Волинець К. І. Вступ до спеціальності: початкова освіта. Модуль 2 : навч. посіб. / К. І. Волинець, О. М. Ващенко, Т. В. Кравченко. – Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2011. – 148 с.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
3. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении / В. А. Кан-Калик. – М. : 1987. – 190 с.
4. Карнеги Д. Как завоевывать друзей и оказывать влияние на людей / Дейл Карнеги. –М. : Прогресс, 2010. – 180 с.
5. Педагогічна майстерність: підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін. за ред. І.А. Зязюна. - 2-ге вид., доп.і переробл. – К. : Вища школа, 2004. – 422 с.
6. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії: навч.посіб. для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М. М. Фіцула. – 2-е вид. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 136 с.
7. Чернявская А. П. Педагогическая техника в работе учителя / А.П. Чернявская. – М. : Центр «Педагогический поиск», 2001. – 176 с.